

Ruling moghti mid-Deputy Speaker fis-Seduta 20 tas-7 ta' Ottubru 2026 dwar lment dwar kliem oġġezzjonabbli mill-Prim Ministru fil-konfront tal-Kap tal-Oppożizzjoni

Fis-seduta parlamentari tat-Tnejn, 5 ta' Ottubru 2026, meta l-Prim Ministru kien qiegħed iwieġeb għall-mistoqsijiet li sarulu wara stqarrija ministerjali dwar l-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti li nżammet ġewwa New York il-ġimgħa ta' qabel, qam battibekk bejn il-Prim Ministru u l-Kap tal-Oppożizzjoni.

Is-Sedja segwiet is-seduta u rat it-traskrizzjoni ta' dak li ntqal dakinhar u tifhem li l-oġġezzjonijiet li tqajmu mill-Kap tal-Oppożizzjoni u li abbażi tagħhom ntalab ir-ruling mill-Onor. Ivan Castillo kienu, u nikkwota lill-Prim Ministru:

ONOR. ROBERT ABELA: ... Meta imbagħad għamilna riformi leġiżlattivi pereżempju li r-reat finanzjarju tal-evażjoni tat-taxxa jiġi minn wiehed strettament penali għal wiehed amministrattiv inti taf x'għamilt? Ma ġejtx biex tivvota. Għalxiex ma ġejtx? (Onor. Membri: Hear, hear) Taf għalxiex ma ġejtx, u taf għal min ma ġejtx tivvota. Ara taħseb li se tipponta xi sebgha lejja u ma nippuntalekx hamsa lilek. Serrah rasek. Jekk trid noħorġu barra u nsemmilek għal min ma ġejtx tivvota, insemmilek ukoll. Mela, nieqfu hemmhekk.

Il-Kap tal-Oppożizzjoni oġġezzjona għal dan il-kliem u qal, u nikkwota:

ONOR. ALEX BORG: Qal li ma ġejtx nivvota hawnhekk għal xi hadd, għal xi grupp jew whatever ... Għandu jkun trasparenti mal-poplu Malti u Għawdx i u jgħidilna għal min qed jirreferi. ...

Il-Whip tal-Oppożizzjoni, l-Onor. Ivan Castillo, talab lill-Prim Ministru biex abbażi tal-Ordni Permanenti 60, jew jiċċara, jew inkella jirtira lura l-akkużi serji li kien għamel.

Is-Sedja informat lill-Kamra li kienet ser tagħti d-direzzjoni tagħha fi stadju ulterjuri.

Is-Sedja segwiet is-seduta u rat it-traskrizzjoni ta' dak li ntqal fil-ħin tal-Istqarrijiet Ministerjali kemm mill-Prim Ministru, mill-Kap tal-Oppożizzjoni u mill-Whip tal-Oppożizzjoni.

Fil-konsiderazzjoni tagħha ta' din it-talba s-Sedja, wara li rat dak li ntqal fis-seduta inkwistjoni, rat dak li jgħid l-Ordni Permanenti 60 citat mill-Onor. Ivan Castillo, li jgħid illi:

“Ebda membru ma għandu juża kliem offensiv jew mhux xieraq kontra l-karattru jew il-proċeduri tal-Kamra jew b'riferenza għal xi membru tagħha. Ebda intenzjoni hażina ma għandha tiġi attribwita lil xi membru.”

Filwaqt li s-Sedja tifhem li kull Membru għandu jkollu d-dritt shiħ li jesprimi ruħu b'mod liberu dwar il-ħidma fil-Parlament, inkluż li fejn hemm bżonn jikkritika l-operat ta' kull Membru ieħor fil-ħidma parlamentari tiegħu, dan ma jnaqqas xejn mill-obbligu li għandu kull Membru tal-Kamra illi jagħmel dan b'mod ġust u b'rispett lejn l-Onorevoli kollegi, allura wkoll b'rispett għall-Ordnijiet Permanenti, anke biex finalment tkun imħarsa d-dinjità ta' din il-Kamra.

Fil-każ inkwistjoni, is-Sedja ma tarax illi l-kliem li tqajmet l-oġġezzjoni dwaru mill-Kap tal-Oppożizzjoni fih l-estremitajiet rikjesti mill-Ordni Permanenti 60 sabiex jammontaw għal xi attribuzzjoni min-naħa tal-Onor. Prim Ministru ta' intenzjoni hażina fl-imġiba tal-Kap tal-Oppożizzjoni.

Is-Sedja tikkonkludi dan ir-ruling billi tfakkar li d-dibattitu fil-Kamra għandu dejjem jitmexxa b'rispett, moderazzjoni u lingwaġġ xieraq, u dan sabiex jiġu mharsa d-dinjità tal-Kamra u tal-Membri tagħha. Filwaqt li l-kritika għandha tkun diretta lejn l-argument jew l-aġir, u mhux lejn il-persuna, ebda intenzjoni hażina ma għandha tiġi attribwita lil xi Membru.